

ដល់ពេលវេលាត្រូវធ្វើអ្វីដែលថ្មីហើយ - អ្នកជំនាញ អ.ស.ប ជំរុញកម្ពុជា អនុវត្តឲ្យបានពេញលេញនូវសិទ្ធិ និងសេរីភាពនៅគ្រប់កម្រិត

រាជធានីភ្នំពេញ / បាងកក / ហ្សឺណែវ (២០ តុលា ២០១៦) - ដល់ពេលវេលាដែលរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ត្រូវឈប់ស្តើបន្ទោសបញ្ហាទាំងឡាយដែលកើតមាននៅក្នុងសតវត្សរ៍មុន សម្រាប់ស្ថានភាពបច្ចុប្បន្ននេះហើយ អ្នករាយការណ៍ពិសេសអង្គការសហប្រជាជាតិ អ្នកស្រី រ៉ូណា ស្ទីត បានមានប្រសាសន៍នៅពេលបិទបញ្ចប់ ដំណើរទស្សនកិច្ចលើកទីបីរបស់អ្នកស្រី* មកកាន់ប្រទេសកម្ពុជា ដើម្បីវាយតម្លៃវឌ្ឍនភាពលើបញ្ហាការរើស អើងលើក្រុមភាគតិចជាតិពន្ធុ ជនជាតិដើមភាគតិច ក្រុមងាយរងគ្រោះ ព្រមទាំងស្ថានភាពសិទ្ធិមនុស្សនា ពេលបច្ចុប្បន្ន។

“កម្ពុជាបានទទួលកន្លែងរបស់ខ្លួននៅលើឆាកអន្តរជាតិ ជាដ្ឋអធិបតេយ្យសមភាពមួយ ដូច្នេះហើយ រដ្ឋាភិបាលត្រូវតែទទួលខុសត្រូវអនុវត្តឲ្យបានពេញលេញនៅថ្នាក់ជាតិ ថ្នាក់ខេត្ត និងថ្នាក់ឃុំ-សង្កាត់ នូវរាល់ សិទ្ធិ និងសេរីភាពទាំងឡាយដែលមានចែងក្នុងសន្ធិសញ្ញានានាដែលកម្ពុជា បានផ្តល់សច្ចាប័នប្រកបដោយ ឆន្ទៈ” នេះបើតាមការគូសបញ្ជាក់របស់អ្នកជំនាញឯករាជ្យដែលក្រុមប្រឹក្សាសិទ្ធិមនុស្សអ.ស.ប បានផ្តល់ អាណត្តិឃ្លាំមើល និងផ្តល់ប្រឹក្សាយោបល់អំពីស្ថានភាពសិទ្ធិមនុស្សនៅកម្ពុជា។

នៅមុនទិវារំលឹកខួបលើកទីប្រាំនៃកិច្ចព្រមព្រៀងសន្តិភាពទីក្រុងប៉ារីស ឆ្នាំ១៩៩១ ដែលបាន បង្កើតក្របខ័ណ្ឌសម្រាប់រដ្ឋធម្មនុញ្ញកម្ពុជាបច្ចុប្បន្ន និងបានតំកល់ការគោរពសិទ្ធិមនុស្ស អ្នកស្រី ស្ទីត បាន សង្កេតឃើញថា កម្ពុជាក្នុងឆ្នាំ២០១៦ នេះ គឺខុសគ្នាឆ្ងាយពីកម្ពុជាក្នុងឆ្នាំ១៩៩១៖ “មានការរីកចម្រើន និង ការអភិវឌ្ឍគួរឲ្យសាទរណាស់ ប៉ុន្តែក៏អាចមានទិដ្ឋភាពដែលមិនល្អឥតខ្ចោះនៃការរីកចម្រើននោះដែរ”។

ដោយយកអត្ថបទនៃកិច្ចព្រមព្រៀងនេះជាសំអាង អ្នកស្រី បានសំគាល់ឃើញបញ្ហាជាក់លាក់មួយ ចំនួនទាក់ទងនឹងការធ្វើឲ្យសម្រេចបាននូវសិទ្ធិមនុស្សនាពេលបច្ចុប្បន្ននេះ។ “រដ្ឋធម្មនុញ្ញកម្ពុជា មាត្រា៣១ ចែងយ៉ាងច្បាស់លាស់ ដោយសង្កត់ធ្ងន់លើការគោរពសិទ្ធិមនុស្ស និងលើការធានាថា ច្បាប់ត្រូវអនុវត្តដោយ គ្មានការរើសអើង មិនថាឈរលើហេតុផលណាមួយនោះទេ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ នៅតែមាន ឧទាហរណ៍ជាច្រើនដែលច្បាប់ត្រូវបានអនុវត្តដោយមានភាពរើសអើង ឬដោយហេតុផលនយោបាយ”។ អ្នកស្រី បានមានប្រសាសន៍បន្តទៀតថា “ការរឹតត្បិតសេរីភាពក្នុងការជួបប្រជុំ សេរីភាពក្នុងការសម្តែងមតិ សេរីភាពក្នុងការបង្កើតសមាគម ជាបញ្ហាពិសេស”។

អ្នករាយការណ៍ពិសេស បានកោតសរសើរដល់សង្គមស៊ីវិលដែលមានលក្ខណៈរឹងមាំ និងរស់រវើកក្នុង ប្រទេសកម្ពុជា ដែលជានិមិត្តរូបនៃប្រទេសកម្ពុជាក្រោយការបោះឆ្នោតឆ្នាំ១៩៩១។ ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី អ្នកស្រីបានគូសបញ្ជាក់ថា “សង្គមស៊ីវិលមានភារកិច្ចក្នុងការគោរពច្បាប់កម្ពុជា និងគោរពសិទ្ធិ និងសេរីភាព របស់អ្នកដទៃ” ដោយកត់សម្គាល់ថា “អ្នកការពារសិទ្ធិមនុស្ស និងសកម្មជនសិទ្ធិមនុស្ស មិនចាំបាច់តែជា តួអង្គនយោបាយទេ”។

អ្នកជំនាញឯករាជ្យបានអំពាវនាវដល់អាជ្ញាធរកម្ពុជាឲ្យពិនិត្យឡើងវិញ និងកែសម្រួលច្បាប់មួយចំនួន ដើម្បីពង្រឹងការការពារសិទ្ធិមនុស្ស និងបានអំពាវនាវឲ្យចៅក្រមចេញផ្សាយសំអាងហេតុសម្រាប់គ្រប់សេចក្តី សម្រេចទាំងអស់ ដើម្បីពង្រឹងឯករាជ្យភាពពិតប្រាកដរបស់ប្រព័ន្ធតុលាការ និងឲ្យគេមើលឃើញថាប្រព័ន្ធ តុលាការមានឯករាជ្យភាពប្រាកដមែន។

ដោយផ្ដោតលើក្រុមដែលងាយរងគ្រោះ ដែលនៅមិនទាន់មានចំណុចស្នើសុំភាពគ្នាណាមួយនៅក្នុង ច្បាប់នោះ អ្នកស្រី ស្ទីត បានផ្តល់មតិថា វាមិនអាចទទួលយកបានទេការចាប់ប្រមូលជនរស់នៅតាមចិញ្ចឹម ផ្លូវនោះ បន្ទាប់ពីអ្នកស្រី បានធ្វើទស្សនកិច្ចទៅកាន់មណ្ឌលសំចតព្រៃស្តី។ “គួរតែមានវិធីសាស្ត្រគ្រប់ជ្រុង ជ្រោយមួយសម្រាប់សិទ្ធិសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមកិច្ច ដើម្បីធានាថាគ្មាននរណាម្នាក់ត្រូវបានគេទុកចោលឡើយ” អ្នកស្រីបាន មានប្រសាសន៍យោងដល់គោលដៅអភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយចីរភាពរបស់អ.ស.ប។

ភាពចង្អៀតណែនាំនៃជនជាប់ឃុំនៅក្នុងពន្ធនាគារធំៗពីរ ក៏ជាមូលហេតុនៃកង្វល់ផងដែរ ដែល បញ្ហានេះ អ្នកជំនាញរូបនេះបានផ្តល់មតិថា ឲ្យបង្កើនការប្រើប្រាស់ការអនុវត្តទោសជំនួសឲ្យការឃុំខ្លួន និង កាត់បន្ថយការពឹងផ្អែកលើការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន ដែលវិធីពីរយ៉ាង ដើម្បីកាត់បន្ថយភាពចង្អៀតណែនាំ។

“កិច្ចព្រមព្រៀងសន្តិភាពទីក្រុងប៉ារីស ចែងពីឱកាសពេញលេញ និងមិនលំអៀងសម្រាប់បុគ្គលគ្រប់ រូប ដើម្បីរៀបចំ និងចូលរួមក្នុងដំណើរការបោះឆ្នោតពិតប្រាកដ” អ្នកជំនាញរូបនេះ បានមានប្រសាសន៍ដូច្នោះ ដោយសំឡឹងមើលការបោះឆ្នោតឃុំ-សង្កាត់ ឆ្នាំ២០១៧ និងការបោះឆ្នោតថ្នាក់ជាតិ ឆ្នាំ២០១៨ ខាងមុខ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ អ្នកស្រីបានរំលឹកថា “មានការខាតបង់យ៉ាងជ្រាលជ្រៅនៃការជឿទុកចិត្តរវាងគណ បក្សនយោបាយធំទាំងពីរ”។

“ខ្ញុំសូមជំរុញភាគីទាំងពីរ តាមរយៈអន្តរការីជាការចាំបាច់ ដើម្បីស្វែងរកឱកាសសម្រាប់ធ្វើការងារ ប្រកបដោយផលិតភាពជាមួយគ្នា”។ អ្នកស្រី ស្ទីត បានគូសបញ្ជាក់ទៀតថា “ភាគីទាំងពីរបានជាប់ឆ្នោតក្នុង ឆ្នាំ២០១៣ ដើម្បីបម្រើប្រជាពលរដ្ឋកម្ពុជា។ ប្រជាពលរដ្ឋប្រាថ្នាចង់ឲ្យអ្នកដែលខ្លួនបោះឆ្នោតផ្តល់ការទុកចិត្ត ធ្វើការងារគ្រប់យ៉ាងប្រកបដោយវិជ្ជាជីវៈ ដើម្បីបំរើឲ្យខ្ពត្តមប្រយោជន៍របស់ប្រជាពលរដ្ឋ”។

ក្នុងអំឡុងពេលបំពេញទស្សនកិច្ចរយៈពេលដប់ថ្ងៃនេះ អ្នករាយការណ៍ពិសេសបានជួបប្រជុំនៅរាជ ធានីភ្នំពេញជាមួយមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់របស់រដ្ឋាភិបាលជាច្រើន សមាជិកនៃប្រព័ន្ធអង្គការសហប្រជាជាតិ សហគមន៍ការទូត និងតំណាងតួអង្គសង្គមស៊ីវិល និងភាគីពាក់ព័ន្ធដទៃទៀត។

លើសពីនេះទៀត អ្នកស្រីបានទៅទស្សនាដល់កន្លែងរស់នៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋមួយចំនួន នៅក្នុងនិង នៅជុំវិញរាជធានីភ្នំពេញ រាប់ទាំងខ្មែរចាមដែលកំពុងរស់នៅលើដីនិងលើដងទន្លេ មណ្ឌលអប់រំកែប្រែនៅឃុំ ព្រៃស (ម១ និង ម២) និងមណ្ឌលសំចត (អតីតព្រៃស្តី)។ អ្នកស្រីក៏បានទៅទស្សនកិច្ចនៅខេត្តកំពង់ស្ពឺផង ដែរ ដែលនៅទីនោះ អ្នកស្រីបានជួបប្រជុំជាមួយអាជ្ញាធរខេត្ត សមាជិកសហគមន៍ជនជាតិដើម និង សហគមន៍ដែលកំពុងទាមទារដីដែលពួកគេបានបាត់បង់ដោយសារសម្បទានស្តុអំពៅ។

អ្នករាយការណ៍ពិសេស នឹងបង្ហាញរបាយការណ៍បន្ទាប់របស់គាត់ទៅក្រុមប្រឹក្សាសិទ្ធិមនុស្សក្នុងខែ កញ្ញា ឆ្នាំ២០១៧។

(*) សូមឆែកមើលសេចក្តីថ្លែងការណ៍បិទបញ្ចប់បេសកកម្មទាំងស្រុងរបស់អ្នករាយការណ៍ពិសេស៖ <http://cambodia.ohchr.org/sites/default/files/Statement%20-%20FINAL%20-%202019.10.2016.pdf>

ចប់

អ្នកស្រី វណ្ណ ស្ទីត ត្រូវបានក្រុមប្រឹក្សាសិទ្ធិមនុស្សអង្គការសហប្រជាជាតិតែងតាំងក្នុងខែមីនា ឆ្នាំ២០១៥។ អ្នកស្រី ស្ទីត គឺជាសាស្ត្រាចារ្យផ្នែកនីតិសិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិនៅចក្រភពអង់គ្លេស។ អ្នកស្រីបានបង្រៀនផងដែរនូវច្បាប់សិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិ ក្នុងនាមជាសាស្ត្រាចារ្យទស្សនកិច្ចនៅប្រទេសចិន និងកាណាដា និងបានចំណាយពេលជាអ្នកទស្សនកិច្ចកិត្តិយសមួយរូបនៅប្រទេសវ៉ានូទូ។ សាស្ត្រាចារ្យ ស្ទីត ក៏ធ្លាប់ធ្វើជាសាស្ត្រាចារ្យទស្សនកិច្ចនៅកម្ពុជាដែលនៅទីនោះ អ្នកស្រីបានធ្វើការរៀបចំ និងបង្កើតកម្មវិធីសិក្សា ដើម្បីប្រកាសបើកឡើងវិញ នូវកម្មវិធីសិក្សាថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់លើកដំបូងរបស់កម្ពុជា ផ្នែកច្បាប់សិទ្ធិមនុស្ស។ ដើម្បីស្វែងយល់បន្ថែម សូមមើល៖ <http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/SP/CountriesMandates/KH/Pages/SRCambodia.aspx>

អ្នករាយការណ៍ពិសេស គឺជាផ្នែកមួយនៃអ្វីដែលគេស្គាល់ថាជានីតិវិធីពិសេសរបស់ក្រុមប្រឹក្សាសិទ្ធិមនុស្ស។ នីតិវិធីពិសេស (ស្ថាប័នដ៏ធំបំផុតមួយនៃអ្នកជំនាញឯករាជ្យនៅក្នុងប្រព័ន្ធសិទ្ធិមនុស្សអ.ស.ប) គឺជាឈ្មោះទូទៅនៃយន្តការឃ្លាំមើល និងស្វែងរកការពិតឯករាជ្យរបស់ក្រុមប្រឹក្សានេះ។ អ្នកកាន់អាណត្តិនីតិវិធីពិសេស គឺជាអ្នកជំនាញសិទ្ធិមនុស្សឯករាជ្យ ដែលត្រូវបានក្រុមប្រឹក្សាសិទ្ធិមនុស្សតែងតាំង ដើម្បីដោះស្រាយស្ថានភាពរបស់ប្រទេសមួយជាក់លាក់ ឬ បញ្ហាតាមវិស័យនីមួយៗ នៅគ្រប់តំបន់ទាំងអស់នៃពិភពលោក។ ពួកគាត់មិនមែនជាបុគ្គលិកអ.ស.ប ទេ ហើយស្ថិតនៅឯករាជ្យពីរដ្ឋាភិបាល ឬអង្គការណាមួយ។ ពួកគាត់បំរើការក្នុងសមត្ថភាពបុគ្គលគាត់ផ្ទាល់ ហើយមិនទទួលបានប្រាក់បៀវត្សរ៍សម្រាប់ការងាររបស់គាត់ឡើយ។

សិទ្ធិមនុស្ស អ.ស.ប គេហទំព័រប្រទេស – កម្ពុជា
<http://www.ohchr.org/EN/Countries/AsiaRegion/Pages/KHIndex.aspx>

សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែមនិងការសាកសួរព័ត៌មានផ្សេងៗ សូមទាក់ទងមក៖

នៅរាជធានីភ្នំពេញ៖ កញ្ញា គ្រីស្ទីន ភិកេរីង (Ms. Christine Pickering) (+៨៥៥ ២៣ ៩៩៣ ៥៩០/៩១ លេខភ្ជាប់បន្ត៖ ២១៣ ឬ អ៊ីម៉ែល cpickering@ohchr.org)

នៅទីក្រុងហ្សឺណែវ (មុន និងក្រោយទស្សនកិច្ច)៖ កញ្ញា ចេននីហ្វី ក្រាហ្វត (Ms. Jennifer Kraft) តាមរយៈទូរស័ព្ទលេខ (+៤១ ២២ ៩២៨ ៩៨៣០ ឬសរសេរមកកាន់ srcambodia@ohchr.org)

អ្នកអាចទាញយកប្រកាសព័ត៌មាន នៅទីនេះ៖
<http://cambodia.ohchr.org/kh/media-center/press-statement>

សម្រាប់ការសាកសួរព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធនឹងអ្នកជំនាញឯករាជ្យដទៃទៀតរបស់ អ.ស.ប សូមទាក់ទងមក៖
លោក សាឡេរី ឌីសេលា (Xabier Celaya) – អង្គការព័ត៌មាន តាមរយៈទូរស័ព្ទលេខ (+៤១ ២២ ៩១៧ ៩៣៨៣ / អ៊ីម៉ែល៖ xcelaya@ohchr.org)

សម្រាប់ព័ត៌មានលើវីបសាយ និងបណ្តាញសង្គមរបស់អ្នក៖ មាតិកាពហុប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយ និងសារគន្លឹះៗទាក់ទងនឹងសេចក្តីប្រកាសព័ត៌មាន មាននៅលើគេហទំព័រណែនាំបណ្តាញសង្គមសិទ្ធិមនុស្ស អ.ស.ប ដូចមានរាយឈ្មោះខាងក្រោម។ សូមចែក (tag) មកយើង ដោយប្រើប្រាស់ផ្នែកដែលត្រូវបើកឲ្យបានត្រឹមត្រូវ៖

- ទ្វីតធី៖ [@UNHumanRights](https://twitter.com/UNHumanRights)
- ហ្វេសប៊ុក៖ [unitednationshumanrights](https://www.facebook.com/unitednationshumanrights)
- Instagram៖ [unitednationshumanrights](https://www.instagram.com/unitednationshumanrights)
- ហ្គេហ្គឺល៖ [Google+: unitednationshumanrights](https://plus.google.com/+unitednationshumanrights)
- យូធូប៖ [unohchr](https://www.youtube.com/unohchr)